

РЕСУРСНО-АНАЛІТИЧНИЙ ЦЕНТР
«СУСПІЛЬСТВО І ДОВКІЛЛЯ»

**РІЧНИЙ
ЗВІТ
2015**

ПРО РЕСУРСНО-АНАЛІТИЧНИЙ ЦЕНТР “СУСПІЛЬСТВО І ДОВКІЛЛЯ”

МІСІЯ:

Довкілля 3D — актуальна аналітика задля якісних змін у суспільстві.

ВІЗІЯ:

Довкілля і людина є в центрі державної політики.

ЦІННОСТІ:

Професійність:

вміння застосовувати свої знання і навички в команді, постійно удосконалюючись і розвиваючись, задля досягнення результату.

Толерантність:

чути різні ідеї, тактовно подавати ідеї як всередині, так і назовні організації.

Креативність:

здатність вийти за рамки у своїй роботі.

Ідейність:

стійкість у своїх переконаннях і цінностях.

Відкритість:

ми прозорі, підзвітні та відповідальні у своїй роботі.

ПРОГРАМИ

Робота Центру здійснюється в рамках трьох програм:

- Європейські інтеграційні процеси у сфері охорони довкілля (Європейська політика сусідства, Східне партнерство, Угода про асоціацію між Україною та ЄС, апроксимація законодавства)
- Права людини і довкілля (міжнародні угоди у сфері охорони довкілля та їх дотримання, екологічна складова Енергетичного Співтовариства, інструменти екологічної політики, індикатори зеленого зростання, політичні процеси та довкілля)
- Соціально-трудова виклики (трудова спори, соціальний блок Угоди про асоціацію між Україною та ЄС).

ІСТОРІЯ

Ресурсно-аналітичний центр «Суспільство і довкілля» — неприбуткова громадська аналітична організація, створена у 2006 році для проведення незалежних досліджень та навчально-інформаційних заходів в Україні та регіоні Східної Європи, Кавказу та Центральної Азії.

Ми бачимо незалежні дослідження, оцінку та аналіз як ключові методи створення основи для змін через виявлення проблем та їх можливих рішень. Ми вбачаємо розвиток потенціалу громадських організацій як важливу передумову розвитку громадянського суспільства завдяки зміцненню їх можливостей виконувати свою місію. Надання їм релевантної інформації, навиків та знань є важливим для нас. Через впровадження інноваційних проектів ми прагнемо сприяти впровадженню найкращого інноваційного досвіду та ідей.

НАША КОМАНДА

Наталія Андрусевич

Голова правління,
керівник програми "Європейські інтеграційні процеси"

Зоряна Козак

Старший аналітик,
керівник програми "Соціально-трудові виклики"

Андрій Андрусевич

Старший аналітик,
керівник програми "Права людини і довкілля"

Ольга Хомякова

Молодший аналітик

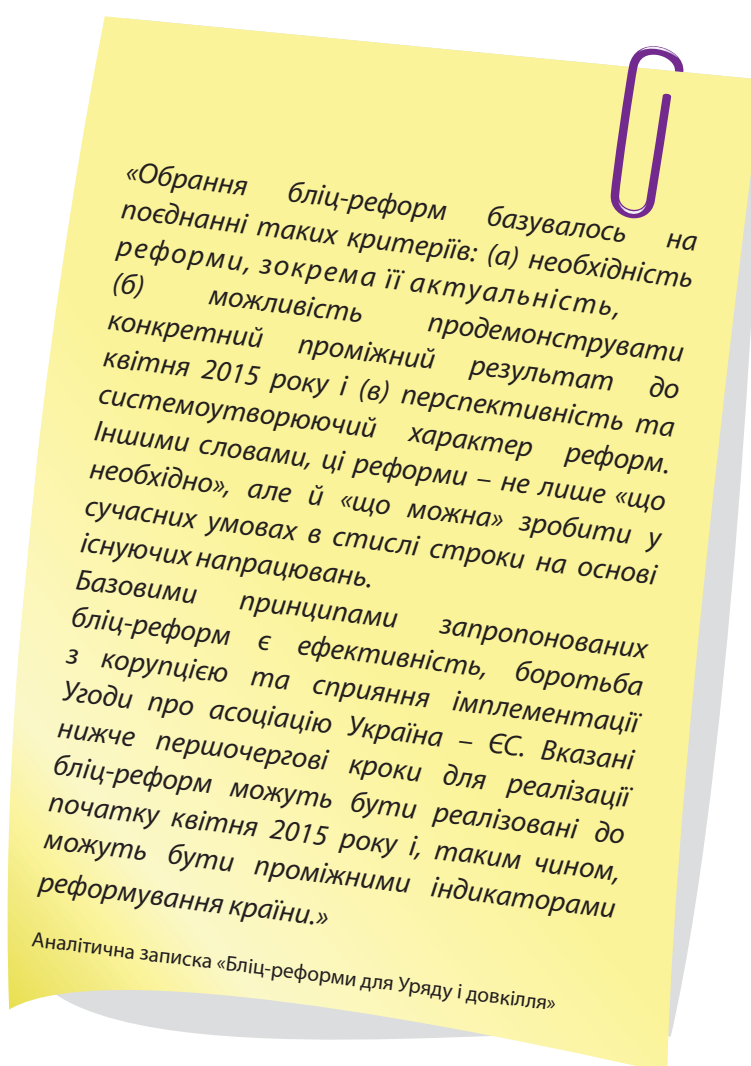
Олеся Хоронжук

Головний бухгалтер

Питання стратегічного планування у сфері охорони довкілля є надзвичайно важливим, тому у 2015 році під час процесу консультацій з основних стратегічних документів ми подали пропозиції та зауваження до змін та доповнень до Закону України “Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року”, оприлюднених Міністерством екології та природних ресурсів України.

Аналіз основних досягнень та труднощів з формування та імплементації екологічної політики та права в Україні ми пропонуємо нашій цільовій аудиторії у формі інформаційно-аналітичних оглядів, які готуються експертами Центру і регулярно виходять українською та англійською мовами.

«Обрання блиц-реформ базувалось на поєднанні таких критеріїв: (а) необхідність реформи, зокрема її актуальність, (б) можливість продемонструвати конкретний проміжний результат до квітня 2015 року і (в) перспективність та системоутворюючий характер реформ. Іншими словами, ці реформи – не лише «що необхідно», але й «що можна» зробити у сучасних умовах в стислі строки на основі існуючих напрацювань. Базовими принципами запропонованих блиц-реформ є ефективність, боротьба з корупцією та сприяння імплементації Угоди про асоціацію Україна – ЄС. Вказані нижче першочергові кроки для реалізації блиц-реформ можуть бути реалізовані до початку квітня 2015 року і, таким чином, можуть бути проміжними індикаторами реформування країни.»

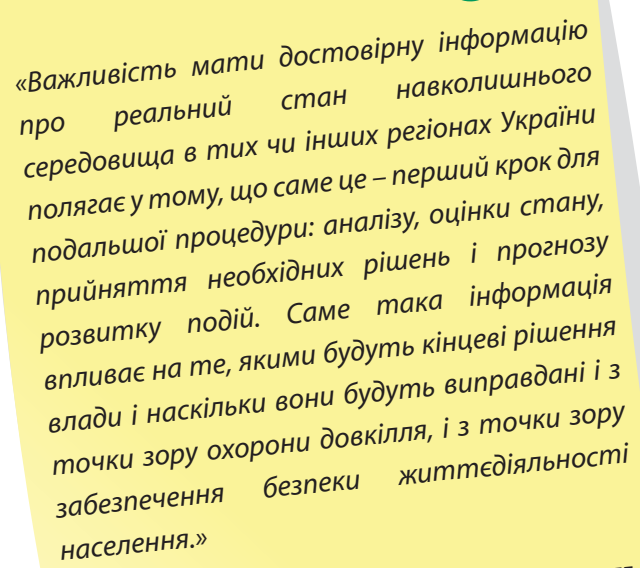
Аналітична записка «Блиц-реформи для Уряду і довкілля»

ІНСТРУМЕНТИ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ

Оцінка впливу на довкілля (ОВД) і стратегічна екологічна оцінка (СЕО) — як важливі та необхідні інструменти екологічної політики та контролю — є одним з наших пріоритетів. Наше основне завдання – впровадження сучасної європейської моделі ОВД та СЕО у відповідності до кращих практик та права ЄС. Окрім традиційних інструментів, ми працюємо над впровадженням інноваційних підходів до екологічного контролю, зокрема рейтингу підприємств-забруднювачів.

У 2015 році ми продовжували працювати над підтримкою впровадження в Україні європейської моделі оцінки впливу на довкілля. Наші експерти підготували аналітичну записку “Аналіз проекту Закону України “Про оцінку впливу на довкілля” №2009а”.

Коментар нашого експерта з питань ОВД відображений у статті УНІАН під назвою “Якісна оцінка завданої шкоди довкіллю: перспективи немає”.

«Важливість мати достовірну інформацію про реальний стан навколишнього середовища в тих чи інших регіонах України полягає у тому, що саме це – перший крок для подальшої процедури: аналізу, оцінки стану, прийняття необхідних рішень і прогнозу розвитку подій. Саме така інформація впливає на те, якими будуть кінцеві рішення влади і наскільки вони будуть виправдані і з точки зору охорони довкілля, і з точки зору забезпечення безпеки життєдіяльності населення.»

Детальніше читайте на УНІАН: <http://ecology.unian.ua/1202957-yakisna-otsinka-zavdanoji-shkodi-dovkillyu-perspektivi-nemae.html>

Ми брали участь у засіданнях Міжвідомчої робочої групи з оцінки впливу на довкілля, створеної під егідою Міністерства екології і природних ресурсів України.

Ресурсно-аналітичний центр “Суспільство і довкілля” подав свої зауваження та пропозиції до проекту Закону України “Про стратегічну екологічну оцінку”.

«Розробка та прийняття Закону України про стратегічну екологічну оцінку є надзвичайно актуальним завданням в рамках імплементації Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом. Такий закон повинен у першу чергу забезпечити імплементацію вимог Директиви 2001/42/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 27 червня 2001 р. про оцінку наслідків окремих планів та програм для довкілля. Окрім того, з огляду на намір ратифікувати Протокол про стратегічну екологічну оцінку до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище в транскордонному контексті, проект закону повинен відповідати його положенням. Саме такі завдання були слушно зазначені у супровідному тексті Мінприроди під час оприлюднення законопроекту.»

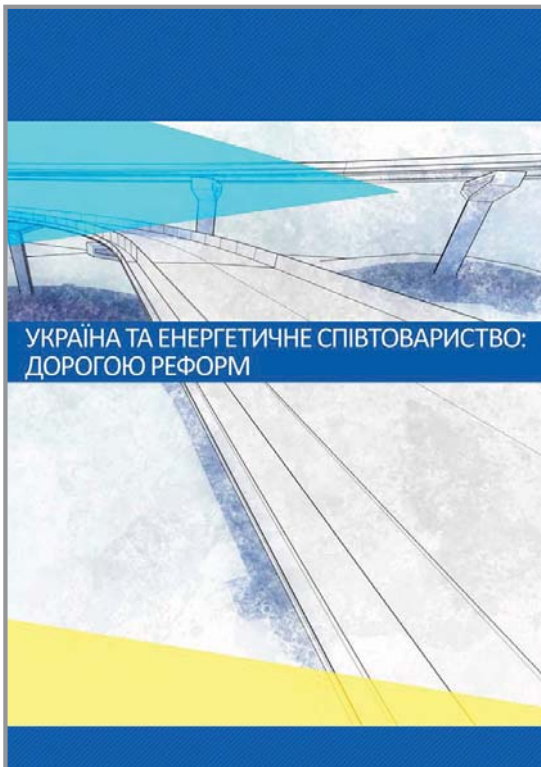
Зауваження та пропозиції до проекту ЗУ «Про стратегічну екологічну оцінку»

Ми брали участь у суб-регіональній конференції та тренінгу для тренерів «Сприяння стратегічній екологічній оцінці в окремих країнах Східної Європи, Кавказу та Центральної Азії».

Взаємозв'язок питань охорони довкілля та енергетики є очевидним, тому формування і реалізація енергетичної політики повинні враховувати існуючі екологічні виклики. Що стосується Енергетичного Співтовариства, то зазначена вимога юридично закріплена зобов'язанням імплементувати чотири екологічні директиви ЄС. Ми проводимо регулярний моніторинг та аналіз імплементації таких директив та лобіюємо прийняття відповідного законодавства та ефективне виконання зобов'язань України у цій сфері.

У 2015 році ми спільно з аналітичним центром "Діксі Груп" продовжували реалізацію проекту "Покращення імплементації зобов'язань України в рамках Енергетичного Співтовариства через посилення ролі громадськості". В межах проекту за 2015 рік підготовлено 12 місячних, 4 кварталних та 1 річний моніторинговий звіт "Україна та Енергетичне Співтовариство: Дорогою реформ".

«Окремі розроблені нормативно-правові акти з питань охорони біорізноманіття, природно-заповідно фонду, екологічної мережі, у випадку їх прийняття, можуть мати позитивний вплив на охорону птахів відповідно до вимог Директиви про захист диких птахів. В той же час, це не забезпечить повної імплементації статті 4(2) Директиви, як це вимагається згідно зобов'язань перед Енергетичним Співтовариством. Питання щодо імплементації Директиви про захист диких птахів наразі розглядаються в контексті процесу адаптації законодавства України до законодавства ЄС та закріплені у відповідних програмних документах держави. У зв'язку із завершенням встановленого терміну на імплементацію Директиви про захист диких птахів слід звернути особливу увагу на необхідність розроблення та прийняття нормативно-правових актів для створення спеціальних природоохоронних територій згідно статті 4 Директиви.»

Моніторинговий звіт «Україна та Енергетичне Співтовариство: Дорогою реформ»

Результати моніторингового звіту “Україна та Енергетичне Співтовариство: Дорогою реформ” були представлені для журналістів та української аудиторії в Українському кризовому медіа-центрі, в Секретаріаті Енергетичного Співтовариства, для журналістів та зацікавлених осіб під час прес-конференції в Брюсселі.

25-26 квітня 2015 року відбувся освітній семінар для журналістів “Україна та Енергетичне Співтовариство: суть і зміст реформ”, під час якого Зоряна Козак розповіла про зобов’язання України перед Енергетичним Співтовариством з питань довкілля.

Голова правління Ресурсно-аналітичного центру “Суспільство і довкілля” Наталія Андрусевич була включена до *Багатосторонньої робочої групи з ефективної розробки, просування, втілення і моніторингу ефективності реформ відповідно до зобов’язань, взятих перед Енергетичним Співтовариством*, перше засідання якої відбулось 6 листопада 2015 року.

Для ефективної роботи Багатосторонньої робочої групи була розроблена Дорожня карта енергетичних реформ. Цей документ окреслює ключові завдання української сторони, які вкрай важливо втілити протягом 2015-2016 років. Документ має стати планом дій Багатосторонньої робочої групи для втілення і моніторингу ефективності виконання реформ по всіх директивах, відповідно до зобов’язань в рамках Енергетичного Співтовариства.

У 2015 році ми брали участь у низці заходів, що були присвячені питанням прозорості видобувної галузі, зокрема круглому столі “Прозорий і підзвітний уряд, або що означає EITI для України” (19-20 травня 2015 року), Форумі зі сталого управління ресурсами (7-8 грудня 2015 року), під час якого було представлено перший національний звіт України за стандартом Ініціативи прозорості видобувних галузей.

МІЖНАРОДНІ УГОДИ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ

Нашим пріоритетом є ефективне використання громадськістю механізмів з контролю за дотриманням міжнародних угод з екологічних питань. Тому ми надаємо підтримку громадськості з використання існуючих механізмів в рамках Оргуської та Еспо конвенцій. Ми також сприяємо виконанню рішень міжнародних органів в рамках цих конвенцій, розробляємо аналітичні та методичні матеріали, проводимо навчання щодо процедур звернення.

Протягом 2015 року ми надавали правову та політичну підтримку громадськості в процесі звернення до міжнародних органів в рамках Оргуської конвенції та Конвенції Еспо. Зокрема, надавали правову допомогу у низці справ, що стосується питань атомної енергетики.

Андрій Андрусевич, старший аналітик Ресурсно-аналітичного центру "Суспільство і довкілля" брав участь у засіданні Робочої групи Конвенції Еспо (26-28 травня 2015 року), участь у роботі робочої групи з розробки рекомендацій щодо застосування Конвенції Еспо до ядерних проектів, участь у засіданні Робочої групи Оргуської конвенції (17-19 червня 2015 року).

Ми працюємо з цільовими аудиторіями щодо виконання рішення *Наради Сторін Конвенції Еспо*, зокрема з ядерних питань. Рішення Наради сторін в українській справі щодо продовження строків експлуатації Рівненської АЕС має не лише національне, але й регіональне значення.

Навчальний компонент є важливою частиною нашої роботи з питань дотримання міжнародних угод у сфері охорони довкілля, тому ми брали участь у тренінгу для суддів Сербії з питань Оргуської конвенції, що проводився 21-22 вересня 2015 року під егідою ОБСЄ та участь у круглому столі "Зміцнення участі громадськості в транскордонному управлінні водами – пошук синергії Конвенції Еспо, Гельсінської та Оргуської конвенцій".

Ми підтримуємо регіональні раунди конкурсу *Стетсона з міжнародного права навколишнього середовища*, оскільки робота з молоддю в напрямку виховання покоління свідомих юристів-екологів є дуже необхідною для охорони довкілля. Наш експерт щорічно бере участь в якості судді європейського раунду конкурсу.

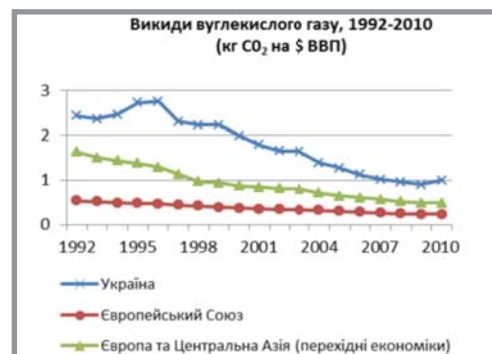
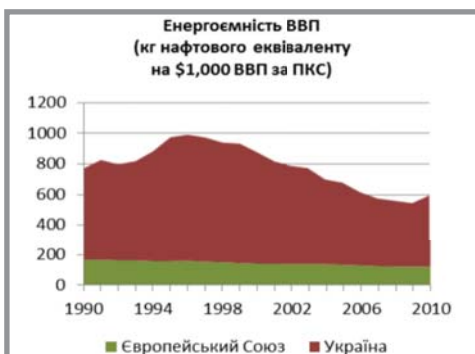
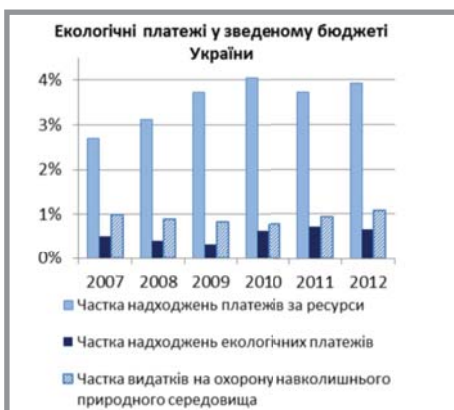

Світові тенденції останніх двох десятиліть щодо формування «зеленого» підходу в розвитку найрізноманітніших сфер суспільного життя стають дедалі актуальнішими для України. Беручи до уваги використання застарілих технологій виробництва, низький рівень енергоефективності підприємств, ресурсну та енергетичну залежність України на фоні політичної, економічної та фінансової кризи, питання переходу до зеленої економіки має бути серед пріоритетних на порядку денному в Україні. Просуваючи концепцію зеленого зростання для України, ми вимірюємо індикатори зеленого зростання згідно з методологією Організації з економічного співробітництва та розвитку, готуємо актуальні у цій сфері аналітичні документи.

У 2015 році ми продовжували працювати над просуванням концепції зеленого зростання в Україні. На основі проведеного у 2014 році моніторингу індикаторів зеленого зростання в Україні (базуючись на методології ОЕСР), ми розробили низку резюме з важливих компонентів зеленого зростання, які дають можливість звичайному громадянину побачити основні тенденції з відповідного питання.

Загалом, було підготовлено 11 резюме:

- Якість життя в Україні: вплив екологічних факторів.
- Економічні інструменти екологічної політики.
- Сталий розвиток: біорізноманіття та екосистеми.
- Сталий розвиток: рибні ресурси.
- Вуглецева інтенсивність економіки.
- Енергетична інтенсивність економіки.
- Розвиток технологій та інновацій.
- Сталий розвиток: земельні ресурси.
- Міжнародні фінансові потоки.
- Тверді побутові відходи.
- Якість життя в Україні: екологічні послуги (вода).

Результати наших досліджень з питань зеленого зростання, включаючи труднощі та перспективи на майбутнє, були представлені під час регіонального семінару "Спільна система екологічної інформації (SEIS) та зелене зростання в країнах Східного партнерства та Центральної Азії" та під час зустрічі "Вимірювання зеленого зростання в Україні".

ЕКОЛОГІЧНИЙ ВИМІР ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Інтеграція України до Європейського Союзу повинна бути максимально вигідною для питань охорони довкілля в Україні, зокрема шляхом формування нового законодавства, політики та практики європейського взірця. Ми просуваємо ефективну імплементацію екологічних зобов'язань України в рамках двосторонніх відносин Україна-ЄС (через Угоду про асоціацію) та в рамках багатосторонньої євроінтеграційної співпраці (через ініціативи Європейської політики сусідства та Східного партнерства).

У 2015 році ми брали участь у щорічних асамблеях Національної платформи Форуму громадянського суспільства Східного партнерства та Української сторони Платформи громадянського суспільства Україна-ЄС.

Під час засідання асамблеї Української сторони Платформи громадянського суспільства Україна-ЄС 18 грудня 2015 року Наталію Андрусевич, голову правління Центру, було обрано координатором Робочої групи 5 "Енергетика, транспорт, довкілля та зміна клімату".

Ресурсно-аналітичний центр постійно слідкує та намагається вплинути на розвиток Європейської політики сусідства в її екологічному вимірі. 2015 рік був роком перегляду та оновлення Європейської політики сусідства, саме тому ми готували свої пропозиції щодо екологічних питань, які є актуальними для оновленої ЄПС.

«...пропонуємо доповнити підготовлений документ «Оновлення змісту Європейської політики сусідства (політики Східного Партнерства): очікування України» розділом «Охорона довкілля» у такій редакції:

- Загострення екологічних проблем сьогодення, включаючи ризики від погіршення стану довкілля для здоров'я людини та необхідність ефективного використання природних ресурсів в умовах кризи, вимагає від оновлення Європейської політики сусідства надання пріоритетності питанням екологічної безпеки.
- Європейська політика сусідства в її тематичному вимірі повинна стати майданчиком ефективної практичної імплементації існуючих зобов'язань у сфері охорони довкілля, включаючи адаптацію національного законодавства до *aquis communautaire*.
- В умовах економічних, соціальних, фінансових викликів впровадження принципів сталого розвитку залишається актуальним і може ефективно здійснюватися через концепцію зеленої економіки чи зеленого зростання.»

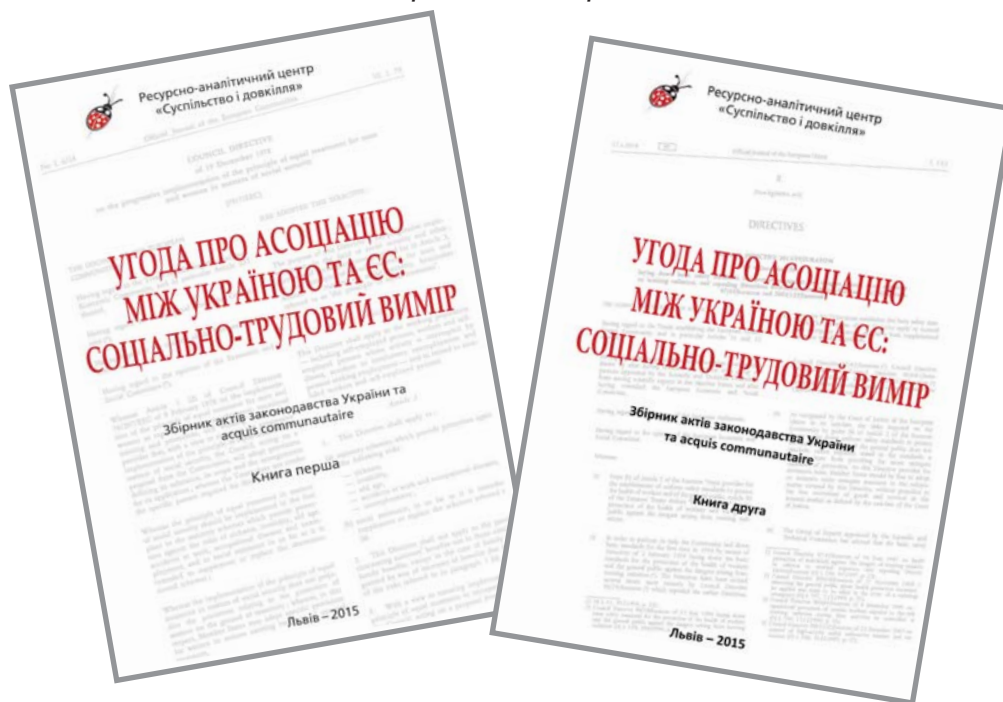
Пропозиції оновлень Європейської політики сусідства.

Наш представник взяв участь у конференції "Річниця Угоди про асоціацію між Україною та ЄС: підсумки та подальші кроки" (18-19 грудня 2015 року) з виступами на двох панельних засіданнях (Секторальне співробітництво, Механізми координації та перші досягнення Угоди про асоціацію між Україною та ЄС).

Розвиток соціально-трудової сфери повинен відбуватися у нерозривній єдності з екологічною та економічною складовими держави. Наш центр самостійно та у співпраці з ключовими, зацікавленими інституціями проводить дослідження теоретичного і прикладного спрямування соціально-трудових явищ, їх тенденцій і державної політики України у цій сфері.

У 2015 році Ресурсно-аналітичний центр “Суспільство і довкілля” впорядкував та підготував електронне видання збірника актів законодавства України та європейського законодавства у соціально-трудовій сфері “Угода про асоціацію між Україною та ЄС: соціально-трудоий вимір. Збірник актів законодавства України та *acquis communautaire*.” Книга 1, Книга 2.

У січні 2015 року ми подали свої коментарі та зауваження до проекту Закону України «Про порядок вирішення трудових спорів», підготовленого Національною службою посередництва і примирення України (січень 2015 р.).

У 2015 році ми брали участь в низці заходів, що стосуються роботи над соціально-трудохими викликами, зокрема,

у круглому столі «Врегулювання конфліктів на ринку праці України в умовах євроінтеграції: Нова модель вирішення трудових спорів та перспективи її впровадження», організованому Національною службою посередництва і примирення України та Представництва Фонду ім. Фрідріха Еберта;

у науково-практичній конференції на тему: «Соціальний діалог між сторонами соціально-трудових відносин при запобіганні виникненню колективних трудових спорів (конфліктів)», організованою Національною службою посередництва і примирення, Національною академією державного управління при Президентові України, Харківським регіональним інститутом державного управління;

у зустрічі Робочої групи щодо розробки стратегії реформування соціального діалогу в Україні, Молдові та Грузії, організованої в рамках проекту «Новий соціальний діалог в країнах Східного партнерства»;

у Національній конференції Української національної платформи Форуму громадянського суспільства Східного партнерства та Робочій групі 5 «Соціально-трудова політика та соціальний діалог»;

у Робочій групі 13 «Зайнятість, трудові права, безпечні та здорові умови праці, соціальна політика» Української частини Платформи громадянського суспільства Україна-ЄС.

КОМУНІКАЦІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК

У 2015 році ми продовжували працювати над вдосконаленням роботи нашого Центру та його експертів.

Була проведена зовнішня оцінка діяльності Центру та фінансовий аудит нашої роботи.

Розпочала роботу нова веб-сторінка Ресурсно-аналітичного центру “Суспільство і довкілля” (www.rac.org.ua).

Ми створили окрему сторінку у Facebook для обговорення акцентів — коротких аналітичних оглядів актуальних питань екологічної політики і права — і тепер наші читачі мають можливість висловити свою думку та обговорити ті питання, які їх цікавлять.

Наші експерти брали участь у низці тематичних семінарів та тренінгів з організаційного розвитку / комунікацій.

Ми переглянули формулювання нашої місії, бачення роботи Центру та цінностей, проаналізували роботу за 2015 рік та сформулювали основні завдання на наступний рік відповідно до нашого стратегічного плану.

З метою впровадження системного підходу до оцінки нашої діяльності та впливу у цьому році, ми запровадили в якості пілотної ініціативи моніторинг, оцінку та вдосконалення як цілісний механізм об’єктивного контролю та аналізу за впровадженням нашої ініціативи “Зелене зростання в Україні”.

Як члени Європейського екологічного бюро та Офісу зв’язку українських аналітичних центрів у Брюсселі ми брали участь у планових засіданнях, засіданнях Ради та у річній конференції Європейського екологічного бюро.

ДОНОРИ ТА ФІНАНСОВІ ПАРТНЕРИ

- Фонд підтримки аналітичних центрів Інституту відкритого суспільства
- Європейська Комісія
- Sigrid Rausing Trust
- Організація з економічного співробітництва та розвитку

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ	2015 р.
Видатки, грн.	1 193 158,37
у т.ч.	
адміністративні	120 371,66
програмні	1 072 786,71
Доходи, грн.	1 301 177,44

ЗМІСТ

ПРО РЕСУРСНО-АНАЛІТИЧНИЙ ЦЕНТР “СУСПІЛЬСТВО І ДОВКІЛЛЯ”.....	2
НАША КОМАНДА.....	4
ПОЛІТИЧНІ ПРОЦЕСИ ТА ДОВКІЛЛЯ.....	5
ІНСТРУМЕНТИ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ.....	7
ЕНЕРГЕТИЧНЕ СПІВТОВАРИСТВО / ЕНЕРГЕТИЧНІ ПИТАННЯ.....	9
МІЖНАРОДНІ УГОДИ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ.....	11
ЗЕЛЕНЕ ЗРОСТАННЯ.....	12
ЕКОЛОГІЧНИЙ ВИМІР ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ.....	13
СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВІ ВИКЛИКИ.....	15
КОМУНІКАЦІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК.....	17
ДОНОРИ ТА ФІНАНСОВІ ПАРТНЕРИ.....	18

Ресурсно-аналітичний центр

«Суспільство і довкілля»

Поштова адреса:

вул. Ак. Сахарова, 42, офіс 509
79012, м. Львів, Україна

Телефон/факс: **+38 032 242 22 84**

Електронна пошта: **office@rac.org.ua**

Веб-сторінка: **www.rac.org.ua**

